

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 2021 r.

w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Na podstawie art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- 2) tryb kierowania i przyjmowania do domów, o których mowa w pkt 1.

§ 2. 1. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zwany dalej „domem”, zapewnia całodobowy, okresowy pobyt pełnoletnim:

- 1) matkom z małoletnimi dziećmi,
- 2) kobietom w ciąży,
- 3) ojcom z małoletnimi dziećmi,
- 4) innym osobom sprawującym opiekę prawną nad małoletnimi dziećmi – zwanych dalej „mieszkańcami”.

2. Dom zapewnia odpowiednie do potrzeb mieszkańców wsparcie specjalistyczne mające na celu usamodzielnienie oraz przezwyciężenie sytuacji kryzysowej, która była przyczyną skierowania do domu.

§ 3. 1. Standard podstawowych usług świadczonych przez dom obejmuje:

- 1) w zakresie interwencyjnym:
 - a) zapewnienie mieszkańcom i ich małoletnim dzieciom schronienia,
 - b) izolowanie osób, którym wsparcie jest udzielane ze względu na konieczność ochrony przed przemocą domową,
 - c) w razie potrzeby udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej,

¹⁾ Minister Rodziny i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1723).

- 2) w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:
 - a) dokonanie diagnozy sytuacji mieszkańca,
 - b) udzielenie wsparcia terapeutycznego,
 - c) udzielenie wsparcia w formie specjalistycznego poradnictwa, w szczególności psychologicznego, prawnego lub socjalnego,
 - d) udzielenie wsparcia mającego na celu rozwój umiejętności psychospołecznych,
 - e) przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego wypełniania ról rodzicielskich oraz zapobieganie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności przez udzielanie konsultacji wychowawczych,
 - f) pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - g) doradztwo zawodowe, w tym w ramach współpracy z instytucjami rynku pracy,
 - h) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- 3) w zakresie potrzeb bytowych:
 - a) zapewnienie mieszkańcom całodobowego, okresowego pobytu w odrębnych pokojach:
 - dla mieszkańca z małoletnimi dziećmi, w razie potrzeby z miejscami do nauki dla dzieci, przy czym, w jednym pokoju może przebywać dwoje mieszkańców z małoletnimi dziećmi, nie więcej jednak niż pięć osób, pod warunkiem uzyskania ich zgody,
 - dla kobiet w ciąży - maksymalnie dla dwóch w jednym pokoju,
 - b) wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego z miejscem do zabawy dla dzieci,
 - c) ogólnodostępne łazienki, wyposażone w sposób umożliwiający sprawne korzystanie zarówno przez mieszkańców, jak i dzieci, proporcjonalnie do liczby mieszkańców i dzieci - jedna łazienka na nie więcej niż pięć osób,
 - d) co najmniej jedną ogólnodostępną kuchnię lub aneks kuchenny z miejscami do przygotowywania posiłków - jedno miejsce na nie więcej niż dziesięć osób wyposażone co najmniej w: kuchenkę, zlewozmywak, lodówkę, meble kuchenne oraz sprzęt do przygotowywania i spożywania posiłków,
 - e) miejsce w kuchni, aneksie kuchennym lub osobnym pomieszczeniu przeznaczone do spożywania posiłków dostosowane także do potrzeb dzieci - jedno miejsce na nie więcej niż osiem osób,
 - f) pomieszczenia do prania i suszenia,

- g) pomieszczenie do przechowywania wózków dziecięcych, o ile pozwalają na to możliwości lokalowe,
- h) pomieszczenie do pracy indywidualnej z mieszkańcami.

2. W domu świadczone są usługi, odpowiednio do potrzeb, przez osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe:

- 1) psychologa lub psychologa dziecięcego;
- 2) pedagoga;
- 3) terapeuty;
- 4) prawnika;
- 5) pracownika socjalnego.

3. W domu mogą świadczyć usługi inne osoby, w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania domu.

4. Dom zapewnia środki higieny osobistej i środki czystości w sytuacji, gdy nie ma możliwości ich samodzielnego zakupu przez mieszkańca.

5. Funkcjonowanie domu określa regulamin organizacyjny, opracowany przez kierownika domu, a zatwierdzony przez organ prowadzący dom.

6. Standard podstawowych usług świadczonych przez dom zapewnia:

- 1) podmiotowe traktowanie i partnerstwo we wzajemnych relacjach pomiędzy mieszkańcami i personelem;
- 2) tworzenie godnych warunków bytowych;
- 3) uwzględnianie indywidualnych potrzeb mieszkańców i ich dzieci;
- 4) stwarzanie warunków do rozwoju osobistego;
- 5) poszanowanie sfery prywatności mieszkańców.

§ 4. 1. Pomoc w ramach usług świadczonych przez dom odbywa się w oparciu o indywidualny plan wsparcia, zwany dalej „planem”, opracowywany niezwłocznie po przyjęciu do domu w uzgodnieniu z mieszkańcem, a następnie realizowany przy współpracy i aktywnym zaangażowaniu mieszkańca.

2. Plan określa diagnozę sytuacji mieszkańca lub jego rodziny, jak również cele które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz działania podejmowane dla osiągnięcia tych celów.

3. Realizacja planu jest na bieżąco monitorowana, a poszczególne działania są dokumentowane i stanowią podstawę do ewentualnej weryfikacji celów i działań w nim ujętych.

4. Koordynowanie realizacji działań ujętych w planie oraz monitorowanie jego realizacji realizowane jest przez opiekuna indywidualnego planu wsparcia, wyznaczonego przez kierownika domu.

5. W ramach planu dom może współpracować z ośrodkiem pomocy społecznej, zwanym dalej „ośrodkiem”, znajdującym się na terenie gminy miejsca zamieszkania mieszkańca lub gminy, na terenie której mieszkaniec deklaruje chęć zamieszkania po opuszczeniu domu.

§ 5. 1. Skierowanie do domu następuje w drodze decyzji administracyjnej.

2. Decyzję administracyjną o skierowaniu do domu wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 12 miesięcy.

3. Pobyt w domu, ze względu na jego tymczasowy charakter, nie zmienia gminy właściwej do udzielenia mieszkańcowi domu świadczenia z pomocy społecznej.

4. Osoba ubiegająca się o skierowanie do domu składa wniosek w ośrodku właściwym ze względu na jej miejsce zamieszkania, a w przypadku osób bezdomnych - w ośrodku właściwym ze względu na gminę ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały.

5. Podstawę do wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu stanowi:

- 1) wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu;
- 2) rodzinny wywiad środowiskowy;
- 3) zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu w odniesieniu do wszystkich osób kierowanych do domu;
- 4) skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka;
- 5) orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada;
- 6) opinia ośrodka zawierająca uzasadnienie pobytu w domu.

6. Ośrodek, o którym mowa w ust. 4, kompletuje dokumenty, o których mowa w ust. 5, w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku i przekazuje je do starosty najbliższego powiatu prowadzącego dom, który wydaje decyzję administracyjną o skierowaniu do domu.

7. W przypadku braku miejsca w domu w powiecie, o którym mowa w ust. 6, ośrodek, w porozumieniu z osobą ubiegającą się o skierowanie do domu, poszukuje miejsca w domu w innym powiecie.

8. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub zdrowia osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub jej dziecka, przyjmuje się tę osobę bez wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu, na wniosek tej osoby lub ośrodka, i niezwłocznie powiadamia o tym starostę powiatu prowadzącego dom.

9. Ośrodek, w terminie 14 dni od dnia umieszczenia osoby bez wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu, przesyła staroście dokumenty, o których mowa w ust. 5, który niezwłocznie wydaje taką decyzję, bądź decyzję administracyjną o odmowie skierowania do domu, w uzasadnieniu wskazując możliwości zapewnienia pomocy w innej formie w zależności od jej sytuacji i potrzeb.

10. Osoba posiadająca decyzję administracyjną o skierowaniu do domu lub osoba, o której mowa w ust. 8, jest przyjmowana do domu niezwłocznie przez osobę wyznaczoną przez kierownika domu, zwaną dalej „osobą przyjmującą”.

11. Osoba przyjmująca przeprowadza rozmowę, w której ustala aktualną sytuację osoby skierowanej oraz przekazuje informacje na temat:

- 1) zakresu usług świadczonych przez dom;
- 2) okresu pobytu w domu, który kończy się z dniem wskazanym w decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu lub z dniem ustania przyczyn uzasadniających skierowanie do domu;
- 3) praw i obowiązków osoby skierowanej wynikających z regulaminu domu oraz ustaleń, o których mowa w art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

§ 6. 1. Uporczywe naruszanie zasad pobytu w domu, w tym powodujące uciążliwości dla innych mieszkańców domu lub personelu, nieprzestrzeganie obowiązków związanych z pobytem w domu lub brak współpracy w zakresie realizacji planu, może być podstawą uchylecia decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu.

2. Uchylenie decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, może nastąpić na uzasadniony wniosek kierującego domem, po ustaleniu wszelkich okoliczności w sprawie oraz uwzględnieniu sytuacji osób małoletnich przebywających z mieszkańcem w domu.

3. W uzasadnionych przypadkach pobyt mieszkańca domu może być przedłużony ponad 12 miesięcy, nie dłużej jednak niż o 2 miesiące. Decyzję w tej sprawie podejmuje starosta na uzasadniony wniosek mieszkańca, po uzyskaniu opinii kierownika domu.

4. W przypadku osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości w trakcie pobytu w domu, w sytuacji kiedy w domu przebywa jego matka, ojciec albo opiekun prawny z młodszym rodzeństwem, osoba może pozostać w domu nie dłużej niż 6 tygodni po ukończeniu 18. roku życia.

§ 7. 1. Do postępowań w sprawie kierowania i przyjmowania do domu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Programy usamodzielnienia sporządzone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stanowią podstawę opracowania planu, o którym mowa w § 4 ust. 1, który powinien być sporządzony w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia domy, które nie spełniają standardów podstawowych usług, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 niniejszego rozporządzenia, są obowiązane do osiągnięcia tych standardów najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Małoletnie matki, małoletnie kobiety w ciąży lub małoletni ojcowie przyjęci do domu na podstawie decyzji o umieszczeniu wydanej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia mogą korzystać ze świadczonego w nich wsparcia zgodnie ze standardami podstawowych usług świadczonych w domach wskazanymi w niniejszym rozporządzeniu, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 418).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

MINISTER

RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

MARLENA MALAĞ

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Iwona Szulc

Dyrektor Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej

/-podpisano elektronicznie/